

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKWR.431.2.39.2025.JL

Pan
Wojciech Łabun
Dyrektor

Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej
Al. Jana Pawła II nr 7
58-506 Jelenia Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wrocław, dnia września 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana:	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Kierownik jednostki kontrolowanej:	Wojciech Łabun – Dyrektor, w okresie od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 14 lipca 2025 r. (akta kontroli str. 15)
Zakres kontroli:	Organizacja systemu pracy z rodziną oraz zgodność zatrudniania asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 14 lipca 2025 r.
Podstawa prawna kontroli:	Art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) ¹ Plan Wojewody Dolnośląskiego na II półrocze 2025 r. z dnia 27 czerwca 2025 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:	Od 14 lipca 2025 r. do 8 sierpnia 2025 r.
Kontrolerzy:	1. Joanna Laskowska, inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 285 z dnia 4 lipca 2025 r., sygn. PS-NKWR.0030.285.2025.JL 2. Edyta Kubicka, główny specjalista, upoważnienie nr 286 z dnia 4 lipca 2025 r., sygn. PS-NKWR.0030.286.2025.JL (akta kontroli str. 13 – 14)

¹ zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „ustawą”.

II. Ocena kontrolowanej jednostki:

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Możliwą przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów oraz ich błędna interpretacja. Stwierdzone nieprawidłowości spowodowały skutki w zakresie ostatecznej realizacji zadań. Kontrola została odnotowana w Księżce kontroli pod numerem 2/2025.

III. Ustalenia kontroli:

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych do protokołu przez dyrektora jednostki oraz dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe asystenta rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze² jest jednostką organizacyjną i budżetową Miasta Jelenia Góra. Obowiązek realizacji przez Ośrodek zadań własnych i zleconych gminie, w tym z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynikał z treści § 3 pkt 15 w zw. z § 4, § 5 pkt 11 uchwały nr 27.IV.2019 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie nadania statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze. W Regulaminie Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wprowadzonym Zarządzeniem nr 1/2020 dyrektora Ośrodka z dnia 2 stycznia 2020 r., ze zmianami w 2020 r. i 2021 r., realizacja zadania związanego bezpośrednio z pracą z rodziną (art. 10 ustawy) została organizacyjnie przydzielona 3 działom: Działowi Pomocy Środowiskowej I, Działowi Pomocy Środowiskowej II i Działowi Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, który wykonywał także zadania powiatu z obszaru pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 21 – 44)

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny. Mając na uwadze powyższy obowiązek, w okresie objętym kontrolą, w Mieście Jelenia Góra funkcjonowała uchwała nr 739.LXXVIII.2024 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 6 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2024 – 2026

² zwany w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „MOPS” lub „Ośrodek”.

i Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2024 – 2026.

W Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2024 – 2026³ zawarto wprowadzenie, analizę sytuacji demograficznej i społecznej na poziomie gminy, ocenę zasobów i adresatów programu, źródła finansowania, sposób monitorowania programu, sprawozdawczość, oczekiwane rezultaty oraz cel główny: *Rozwój zintegrowanego wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, wraz z celami szczegółowymi (zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i rozwiązywanie już istniejących, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez zabezpieczanie jej podstawowych potrzeb)*. Ustalone w programie działania w kierunku osiągnięcia założonego celu odnosiły się m.in.:

- do pracy socjalnej w środowiskach zagrożonych występowaniem dysfunkcji, w rodzinach już dysfunkcyjnych,
- pracy z rodziną prowadzoną przez asystenta rodziny,
- przeciwdziałania przemocy domowej,
- udzielania świadczeń pomocy społecznej,
- przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- pomocy materialnej dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Na podstawie analizy przedmiotowego Programu na poziomie miasta (gminy) wskazuje się, że dokument nie zawierał w swej treści części diagnostycznej pozwalającej na stwierdzenie potrzeb mieszkańców i dostosowaniu do nich działań Gminy. Uwzględnione w Programie dane statystyczne z lat 2021 – 2022 z Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze; wykazana liczba zatrudnionych w 2023 r. asystentów rodziny w Ośrodku wraz z liczbą rodzin objętych jego wsparciem; opis zjawiska pomocy rodzinie w czasie niedookreślonym (*wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Działania profilaktyczne winny być skierowane przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą ...*), przywoływanie wskazanych w ustawie form wsparcia rodziny, bez analizy ich skuteczności na przestrzeni 2 – 3 lat, zawęża znacznie proces diagnostyczny dokumentu strategicznego. Przy opracowywaniu kolejnego 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny

³ Zwany w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „Programem”.

rekomenduje się uwzględnienie w dokumencie części diagnostycznej, która winna poprzedzać zawartą treść. Podczas czynności kontrolnych okazano sprawozdanie za 2024 r. dotyczące realizacji Programu, które odnosiło się do opisu wykonania poszczególnych działań z pozyskaniem informacji i danych od instytucji współpracujących na rzecz dziecka i rodziny, m.in. z Wydziału Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta w Jeleniej Górze, z Publicznej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Jeleniej Górze. W myśl art. 179 ust. 1 ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt, burmistrz, prezydent miasta składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z jego realizacją. Przedmiotowy obowiązek w Mieście Jelenia Góra ciążył na prezydencie jako organie wykonawczym, a w praktyce sprawozdanie było przygotowywane przez dyrektora jednostki organizacyjnej miasta (gminy) realizującej zadania, o których mowa powyżej. Dyrektor MOPS przedłożył opatrzone pieczęcią wpływu w dniu 28.03.2025 r. do Urzędu Miasta Jelenia Góra pismo przekazujące 2 egzemplarze sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, w którym nie zawarto potrzeb związanych z ich dalszą realizacją, co stanowi uchybienie i wymaga wyeliminowania w przyszłości.

(akta kontroli str. 53 – 81, 470 – 473)

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, za organizację i prowadzenie pracy z rodziną odpowiedzialna jest gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. W mieście Jelenia Góra podmiotem realizującym ww. zadanie jest MOPS. W Ośrodku nie tworzono zespołu do spraw asysty rodzinnej, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy. W okresie objętym kontrolą, pracę z rodziną prowadzoną w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 1 ustawy, wykonywał Dział Interwencji Kryzysowej Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w MOPS, który w ramach swoich zadań statutowych udzielał rodzicom, konsultacji i poradnictwa specjalistycznego: pedagogicznego, psychologicznego i prawnego (47 rodzin). Wsparcia w różnych obszarach funkcjonowania rodzin udzielała również Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jeleniej Górze, m.in. pomoc indywidualna, nie mająca charakteru terapeutycznego; indywidualne konsultacje dla rodziców z psychologiem, neurologopedą i oligofrenopedagogiem; konsultacje psychiatryczne dla dzieci i młodzieży (łącznie 1.041 dzieci, 660 osób dorosłych).

W okresie objętym kontrolą, z uwagi na brak zgłoszeń i potrzeb, w Ośrodku nie prowadzono pracy z rodziną w formie mediacji, o której mowa w art. 10 ust. 3 pkt 2 ustawy. W przypadku

zaistnienia potrzeby organizacji mediacji osoby zainteresowane mogły skorzystać z oferty Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze. Pracę z rodziną w formie terapii, w myśl art. 10 ust. 3 pkt 2 ustawy, MOPS wykonywał w ramach współpracy z Publiczną Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Jeleniej Górze (w 2024 r. w terapii rodzin uczestniczyły 3 rodziny, w warsztatach „Szkoła dla Rodziców - 12 osób). Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych mogły korzystać z terapii oferowanej w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia przez Poradnię Erapsyche w Jeleniej Górze. Mając na uwadze powyższe oraz liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (105 rodzin w okresie objętym kontrolą) wskazuje się, aby Ośrodek dodatkowo organizował wsparcie w formie terapii w ramach własnej działalności, co pozwoli na zapewnienie rodzinie doświadczającej sytuacji kryzysowej w pełnieniu roli opiekuńczej i wychowawczej kompleksowego wsparcia.

W okresie objętym kontrolą MOPS świadczył usługi dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńcze i specjalistyczne, w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283).

Pracę z rodziną prowadzoną w formie pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, w myśl art. 10 ust. 3 pkt 4 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował w ramach realizacji zadań przez Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w MOPS (konsultacje indywidualne). Ośrodek jest jednym z punktów udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej. Porady prawne udzielane były przez adwokatów i radców prawnych wg harmonogramu dostępnego na tablicy ogłoszeń w MOPS oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Jelenia Góra.

W okresie objętym kontrolą MOPS nie organizował dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanymi „grupami wsparcia lub „grupami samopomocowymi”, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 5 ustawy. Nie publikowano ogłoszeń o organizacji ww. grup, wskazując na brak zainteresowania społecznego takim wsparciem. Powyższe stanowi nieprawidłowość, w szczególności w obliczu narracji o braku zainteresowania społecznego bez rozeznaczonych potrzeb, także w ramach wspomnianego obszaru diagnozy Programu.

(akta kontroli str. 15 – 16, 447 - 450)

W okresie objętym kontrolą zatrudnionych było łącznie sześciu asystentów rodzin, którzy zostali przydzieleni 105 rodzinom. Wobec 26 rodzin zakończono pracę z rodziną. Zgodnie z pozyskaną podczas czynności kontrolnych informacją od dyrektora Ośrodka, praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie miasta, w której praca ta była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 ustawy. Ponadto asystenci nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez miasto. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy, każdy asystent w tym samym czasie prowadził pracę z nie więcej niż piętnastoma rodzinami.

(akta kontroli str. 451 – 462, 485)

Na podstawie losowo wybranych akt dokumentujących pracę asystenta z rodziną, dokonano oceny jej zgodności z wymogami i zasadami określonymi w ustawie i stwierdzono, co następuje:

- a) pracownik socjalny MOPS przeprowadził wywiad środowiskowy w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy, dokonał analizy sytuacji rodziny, zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy oraz wystąpił do dyrektora Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta, zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy;
- b) dyrektor MOPS przydzielił każdej z rodzin, wobec których pracownik socjalny wnioskował, asystenta rodziny, zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy;
- c) dyrektor MOPS przydzielił każdej z rodzin asystenta, wobec których właściwy sąd rodzinny wydał postanowienie sądowe zobowiązujące rodziców do pracy z asystentem rodziny, w myśl art. 109 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.);
- d) zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, asystent sporządził „plan pracy z rodziną” na podstawie uprzednio zebranych informacji. Plany zostały przygotowane na okres 3 miesięcy. Były podpisane przez rodzinę biologiczną, asystenta rodziny, pracownika socjalnego oraz zatwierdzone przez kierownika Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, a także w kopii przekazane pracownikowi socjalnemu Ośrodka. Plany pracy z rodziną zawierały w swej treści cel główny i cele długoterminowe, niekiedy cele krótkoterminowe, zaplanowane działania, termin ich wykonania, osoby odpowiedzialne za ich realizację i efekty realizacji.

Analiza kontrolna losowo wybranych planów pracy z rodziną wskazała, że zawarte w nich:

- zaplanowane cele długoterminowe i krótkoterminowe oraz w ich ramach działania (zadania) miały charakter schematyczny, ogólny (np. *podjęcie pracy przez Pana/Panią, motywowanie do podjęcia pracy, monitorowanie funkcjonowania rodziny w środowisku, motywowanie rodziny do podjęcia działań na rzecz poprawy warunków lokalowych, aktywne poszukiwanie pracy, wynajęcie większego mieszkania, , motywowanie do złożenia wniosku do komornika, motywowanie do utrzymania porządku w mieszkaniu,*) oraz były powtarzane na przestrzeni tworzenia kolejnych planów (np. w jednej rodzinie przez okres 15 miesięcy asystent rodziny zaplanował działanie związane z poszukiwaniem pracy przez rodzinę, przez okres 9 miesięcy złożenie wniosku do komornika w sprawie alimentów dla dziecka, przez 3 miesiące złożenie wniosku na dofinansowanie do wyżywienia w żłobku dla dziecka, przez okres 9 miesięcy motywowanie do porządku w mieszkaniu, przez 3 miesiące zachęcanie do gotowania urozmaiconych obiadów, przez 4 miesiące złożenie wniosku o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego, przez 9 miesięcy zachęcanie pani do stosowania antykoncepcji). W Ocenie wykonania planu pracy z rodziną, będącego swoistym podsumowaniem działań zaplanowanych w planie pracy z rodziną, których nie udało się zrealizować zawierano informacje nieodnoszące się do wszystkich działań, a tylko do wybranych, np. *Pani nadal ma problem utrzymać porządek w mieszkaniu (powtarzane przez 9 miesięcy), pan nie podjął terapii psychologicznej, nie złożono wniosku do komornika (przez 6 miesięcy), dziecko nie jest systematycznie prowadzone do żłobka (przez 6 miesięcy).* W jednym z losowo wybranych planów pracy z rodziną, w ocenie wykonania tego planu po upływie 3 miesięcy, asystent rodziny wskazał na działanie, którego nie udało się zrealizować z rodziną (uczestnictwo w kursie odnoszącym kompetencje opiekuńczo - wychowawcze) z uwagi na brak organizacji tego kursu, a działanie to na przestrzeni 15 miesięcy pracy z rodziną, zostało zaplanowane tylko raz, przy założonym celu głównym pracy z rodziną w postaci podniesienia kompetencji opiekuńczo - wychowawczych. W kolejnym planie pracy z rodziną przez okres 12 miesięcy nie zaplanowano żadnego działania z rodziną w kierunku podniesienia jej kompetencji opiekuńczo - wychowawczych, przy decyzji, że celem głównym pracy z rodziną jest właśnie podniesienie kompetencji opiekuńczo –

wychowawczych. W przypadku kolejnej rodziny (J.M.Z.), przez okres 6 miesięcy celem głównym w pracy z rodziną była diagnoza potrzeb i problemów występujących w rodzinie, w ocenie wykonania planów pracy z rodziną, których nie udało się zrealizować wskazano „nie udało się przeprowadzić treningu czystości (przez okres 3 miesięcy) i zaplanowano to działanie na kolejny czwarty miesiąc.

- terminy realizacji działań były nieprecyzyjne w kontekście założonych zadań i odnosiły się w większości do określeń typu: „cały okres współpracy”, „marzec – maj”, „czerwiec – sierpień”, co w kontekście powtarzania tych samych zadań w kolejnych planach pracy z rodziną, powodowało utratę funkcji regulującej proces planowania i poczucia sprawstwa;
- przewidywane efekty pracy były niewymierne do zaplanowanego działania, np. efektem pracy przy działaniu: „monitorowanie funkcjonowania rodziny w środowisku” miała być „poprawa jakości funkcjonowania rodziny” lub „poprawa sytuacji finansowej rodziny”; kolejne działanie: „motywowanie rodziny do podjęcia działań na rzecz poprawy warunków lokalowych” a efekt realizacji to „poprawa warunków lokalowych, przystosowanie mieszkania do potrzeb rozwojowych dziecka”; w innym planie pracy z rodziną wskazano na efekt pracy z rodziną w postaci: „rodzina nie będzie posiadać zadłużenia” przy działaniu: „opłacanie rachunków za lokal i media na bieżąco”.

Reasumując powyższy obszar wskazuje się na uwzględnianie w planach pracy z rodziną skonkretyzowanych działań adekwatnych do potrzeb rodziny, mając na uwadze możliwości i obowiązki asystenta rodziny w zakresie podejmowanych działań, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3 – 13 ustawy.

Sporządzane plany pracy z rodziną zawierały wspomniany obszar: „Ocena wykonania planu pracy z rodziną”, który odnosił się do aspektów:

- działań zaplanowanych w planie pracy z rodziną, których nie udało się zrealizować,
- nowych problemów zaobserwowanych w rodzinie (dotychczas nie ujętych w planie pracy),
- czasu pracy asystenta z rodziną w celu realizacji założonych celów pracy.

Ta część dokumentu nie zawierała daty sporządzenia, posiadała podpis asystenta rodziny i kierownika Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, przy czym w 11 przypadkach losowo wybranej dokumentacji brakowało podpisu ww. kierownika, a w 10 planach pracy z rodziną, datę jego sporządzenia oznaczano nazwą miesiąca i rokiem, np. październik 2024 r., marzec 2025 r., kwiecień 2025 r.

Na podstawie przeprowadzonej analizy losowo wybranych planów pracy z rodziną stwierdza się, że jakość opracowanych planów pracy z rodziną wymaga uporządkowania w zakresie formalnym (wskazane jest opracowanie i przyjęcie jednolitego wzoru dokumentu i sposobu jego wypełniania; oznaczenia dokumentu datami jego faktycznego sporządzenia; uzupełniania podpisów) oraz wsparcia metodycznego asystentów rodzin przy ich sporządzaniu, mając na uwadze prawo asystenta rodziny do korzystania z poradnictwa, które ma na celu wzmocnienie jego kompetencji (art. 16 ust. 2 ustawy).

Nadto w dokonanej próbie losowej wobec jednej rodziny, której asystent został przydzielony na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze, III Wydział Rodzinny i Nieletnich, nie został sporządzony plan pracy z rodziną, co stanowi nieprawidłowość w myśl art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy.

- e) zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy asystent rodziny opracował, we współpracy z rodziną i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, plan pracy z rodziną, skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- f) sporządzano nie rzadziej niż co pół roku, okresową ocenę sytuacji każdej rodziny wraz z informacją o zasadności dalszej współpracy lub jej zakończeniu, z wyłączeniem jednej rodziny, wobec której nie sporządzono planu pracy z rodziną, co stanowi nieprawidłowość w myśl art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy. Kierownik Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem z upoważnienia dyrektora Ośrodka potwierdzał zapoznanie się z ww. dokumentem, przy czym wskazuje się na konieczność uzupełniania daty sporządzania ww. dokumentu.
- g) asystent rodziny, w ramach dokumentowania swojej pracy, prowadził „Sprawozdanie miesięczne z działań asystenta rodziny” zawierające datę i opis podejmowanych działań. Dokument, poza asystentem rodziny, podpisywał kierownik Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem. Asystent sporządzał także notatki z przeprowadzonych rozmów, najczęściej telefonicznych.
- h) dokonano oceny końcowej pracy asystenta z rodziną z uwagi na zmianę jej miejsca, o czym poinformowano ośrodek pomocy społecznej właściwy dla nowego miejsca zamieszkania rodziny. Przez okres dwóch miesięcy rodzina była też objęta monitoringiem poprzez kontakt telefoniczny z pracownikiem ośrodka pomocy społecznej, właściwym dla nowego miejsca zamieszkania rodziny.

(akta kontroli str. 177 – 413, 437 – 446, 509 – 536)

W myśl art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. W trakcie postępowania kontrolnego ustalono, że na terenie miasta Jelenia Góra nie zostały ustanowione rodziny wspierające oraz nie organizowano przedmiotowych szkoleń. Dyrektor Ośrodka oświadczył, że rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych nie zgłaszały potrzeb w tym zakresie oraz nie było zgłoszeń osób zainteresowanych pełnieniem funkcji rodzin wspierających. Jednocześnie nie rozpowszechniano informacji o możliwości stanowienia rodziny wspierającej i nie ogłaszano potrzeby jej stanowienia. Powyższe stanowi nieprawidłowość.

(akta kontroli str. 450 – 451)

Zadanie własne gminy w postaci tworzenia placówek wsparcia dziennego, o których mowa w art. 176 pkt 3 lit. c ustawy było realizowane przez Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta w Jeleniej Górze. Dyrektor Ośrodka dołączył do akt kontroli dokumentację konkursową wraz z zawartymi umowami dotyczącymi prowadzenia w 2024 roku i w 2025 roku przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Dolnośląska z Wrocławia i Fundację PCKK Edukacja i Rozwój z Jelenie Góry łącznie dwóch placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej – świetlic środowiskowych. Z ich oferty skorzystało 72 dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.

(akta kontroli str. 82 – 176, 467)

Zgodnie z art. 176 pkt 5 i art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na jego opiekę i wychowanie w przypadku umieszczenia w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Miasto Jelenia Góra jest miastem na prawach powiatu, w związku z czym współfinansowała pobyt dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, w tym zakresie realizując zadania gminy i powiatu.

(akta kontroli str. 52, 478 – 484)

Zgodnie z art. 176 pkt. 2 ustawy do zadań własnych miasta (gminy) należy finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. W okresie objętym kontrolą asystenci

rodziny nie uczestniczyli w żadnym szkoleniu podnoszącym ich kompetencje zawodowe. W planie finansowym Ośrodka na lata 2024 – 2025 zabezpieczono środki finansowe na przedmiotowe szkolenia.

(akta kontroli str. 463 – 464, 477)

W okresie objętym kontrolą zatrudnionych było sześciu asystentów rodziny. Na podstawie przedłożonych dokumentów z akt osobowych stwierdzono zgodność zatrudnienia asystentów z wymogami kwalifikacyjnymi określonymi w ustawie. Asystenci zostali zweryfikowani w zakresie art. 12 ust. 1 pkt 2 – 4 ustawy. Potwierdzono spełnienie przez asystentów warunku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy, tj. niefigurowanie w bazie danych Rejestru Sprawców Przepistw na Tle seksualnym z dostępem ograniczonym

(akta kontroli str. 485)

W ramach zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej Ośrodek w roku 2024 realizował program rządowy dotyczący wspierania rodziny „Posiłek w szkole i w domu”.

(akta kontroli str. 469)

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że w Ośrodku zgodnie z art. 176 pkt 7 ustawy prowadzono monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie miasta. Ponadto ustalono, że na dzień kontroli 13 dzieci z 11 rodzin pochodzących z terenu miasta Jelenia Góra, oczekiwało na realizację postanowień sądowych o umieszczeniu ich w pieczy zastępczej. 9 dzieci przebywało na oddziałach Wojewódzkiego Centrum Szpitalnego Kotliny Kłodzkiej w Jeleniej Górze, oczekując na umieszczenie ich w pieczy zastępczej zgodnie z wydanym postanowieniem sądowym, a 4 dzieci do czasu zwolnienia się miejsc w pieczy zastępczej, przebywało w swoich środowiskach rodzinnych monitorowanych przez pracowników MOPS (pracownik socjalny i asystent rodziny). W rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej powyższy monitoring realizowano poprzez wizyty w środowisku rodzinnym, rozmowy telefoniczne, regularny kontakt z funkcjonariuszami Policji (wspólne wizytowanie środowiska rodziny), kontakt z pracownikami szpitala (lekarzem, położną, pielęgniarką), kontakt z kuratorami sądowymi. Ww. pracownicy współpracowali również z placówkami oświatowymi. Pozyskiwali informacje dot. funkcjonowania dzieci i ich rodzin ze szkół, przedszkoli, do których uczęszczały. O bieżącej sytuacji rodziny informowali sąd rodzinny.

(akta kontroli str. 466 – 467, 474 – 476)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze stwierdzono następujące nieprawidłowości, które wymagają wydania zaleceń pokontrolnych:

1. Nie prowadzono pracy z rodziną w formie organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanymi „grupami wsparcia lub „grupami samopomocowymi”.
2. W jednym przypadku nie sporządzono planu pracy z rodziną.
3. W jednym przypadku nie dokonano okresowej oceny sytuacji rodziny i nie przekazano tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy.
4. Nie organizowano szkoleń i nie tworzą warunków do działania rodzin wspierających.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne:

Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazano kierownikowi kontrolowanej jednostki, drugi złożono do akt postępowania kontrolnego nr PS-NKWR.431.2.39.2025.JL.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań, wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Prowadzić pracę z rodziną w formie organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia lub „grupami samopomocowymi”.

Podstawa prawna: § 10 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Opracowywać i realizować plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.

Podstawa prawna: § 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49).

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywać tę ocenę właściwemu podmiotowi .

Podstawa prawna: § 15 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49).

Termin realizacji: na bieżąco.

4. Organizować szkolenia i tworzyć warunki do działania rodzin wspierających.

Podstawa prawna: § 176 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

W terminie do dnia **17 października 2025 r.** kierownik jednostki podlegającej kontroli winien powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków wskazanych w niniejszym wystąpieniu.

INSPEKTOR WOJEWODZKI
Joanna Laskowska

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

GŁÓWNY SPECJALISTA
Edyta Kubiś

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Majdalena Stefańska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej
.....
(kierownik jednostki kontrolującej)